

29 Αυγούστου 1949

Το τέλος στον Γράμμο

Αριστερά και Δεξιά τοποθετούν την έναρξη του εμφυλίου πολέμου στις 26 Μαρτίου 1946, όταν πάρθηκε η απόφαση για την επίθεση στο Λιτόχωρο (βλ. *ημερομηνία*). Η επίθεση έγινε στις 30 Μαρτίου. Σύμφωνα με πηγές του ΚΚΕ, την εντολή έδωσε ο Νίκος Ζαχαριάδης.

Στην αρχή, ο δημοκρατικός στρατός, αντιμετωπίζοντας την χωροφυλακή, είχε επιτυχίες που συνεχίστηκαν κι όταν ανέλαβε ο στρατός. Την 1^η Σεπτεμβρίου, έγινε το δημοψήφισμα που έδωσε 68,3% υπέρ του βασιλιά Γεώργιου, ο οποίος έφτασε στην Ελλάδα στις 28 του ίδιου μήνα. Πέθανε την Πρωταπριλιά του 1947 και τον διαδέχτηκε ο Παύλος. Είκοσι μέρες νωρίτερα, στις 12 Μαρτίου 1947, διατυπώθηκε το δόγμα Τρούμαν για την Ελλάδα και, την 1^η

Ιουνίου 1947, οι Αμερικανοί αντικατέστησαν τους Άγγλους στην οργάνωση και εκπαίδευση του στρατού.

Στις 24 Δεκεμβρίου 1947, ο παράνομος ραδιοσταθμός ανάγγειλε τη συγκρότηση της Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης με πρωθυπουργό τον Μάρκο Βαφειάδη. Το 1948 βρήκε τον δημοκρατικό στρατό να σημειώνει επιτυχίες, έχοντας δύναμη 26.000 άνδρες έναντι των 220.000 του τακτικού στρατού. Από το καλοκαίρι, ο τακτικός στρατός σημείωσε μεγάλες αλλά όχι καθοριστικές νίκες στη Ρούμελη και στον Γράμμο. Το φθινόπωρο του 1948, ο δημοκρατικός στρατός ξαναγύρισε στις νίκες κι οχυρώθηκε στο Βίτσι, ελέγχοντας τη βορειοδυτική και τη δυτική Ελλάδα ως τη Ρούμελη. Επιθέσεις στη Νάουσα, την Καρδίτσα, το Καρπενήσι και τη Φλώρινα έδειξαν πως ο δημοκρατικός στρατός εξακολουθούσε να διαθέτει δύναμη, παρά τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στην Πελοπόννησο.

Η μεταστροφή άρχισε ραγδαία με την είσοδο του 1949. Ο Τίτο είχε κηρυχτεί κατά της Κομμουνιστικής Κυβέρνησης, στις 21 Ιανουαρίου σχηματίστηκε κυβέρνηση ευρύτατης συνεργασίας με πρωθυπουργό τον Θεμιστοκλή Σοφούλη που πέθανε και τον διαδέχτηκε, στις 24 του μήνα ο

Αλέξανδρος Διομήδης. Στις 4 Φεβρουαρίου, ο παράνομος ραδιοσταθμός ανάγγειλε την καθαίρεση του Μάρκου Βαφειάδη και την αντικατάστασή του από τον γενικό γραμματέα του ΚΚΕ, Νίκο Ζαχαριάδη. Ο δημοκρατικός στρατός νικήθηκε σε συνεχείς μάχες, τον Μάρτιο, στα Κερδύλια, στον Βάλτο, στην Άρτα και στον Αχελώο. Νέες ήττες του ακολούθησαν, από τον Μάιο, στη Ρούμελη και στη Θεσσαλία.

Χωρίς εφόδια, με κλεισμένα τα σύνορα προς την Γιουγκοσλαβία και με την Αλβανία να αφοπλίζει όποιον περνούσε τα σύνορά της, εκτεθειμένος στην αεροπορία που κυριαρχούσε στον αέρα, ο δημοκρατικός στρατός υποχώρησε στην Πίνδο. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Αθήνας, 4.700 άνδρες και γυναίκες οχυρώθηκαν στον Γράμμο και 6.700 στο Βίτσι. Απέναντί τους, επτά μεραρχίες, δυο ανεξάρτητες ταξιαρχίες, δέκα τάγματα της εθνοφρουράς, συντάγματα πυροβολικού και αεροπορία.

Στο Βίτσι, η μάχη ξεκίνησε στις 2 Αυγούστου και κράτησε δυο βδομάδες: Έπεσε στις 16 Αυγούστου. Νεκροί, κατά την Αθήνα, 256 του κυβερνητικού στρατού και 1.182 των ανταρτών. Στο Γράμμο, η τελική επίθεση ορίστηκε για τις 22 αλλά αναβλήθηκε για τρεις μέρες, επειδή ξέσπασε κακοκαιρία. Στις 25, με θεατές τον βασιλιά Παύλο και τον Αμερικανό αντιστράτηγο Βαν Φλιτ, οι μάχες ξανάρχισαν. Πενήντα νεοαφιχθέντα αμερικανικά μαχητικά κάθετης εφόρμησης δοκιμάστηκαν στην πράξη. Στις 29 του μήνα, ο κυβερνητικός στρατός ξεκίνησε κυκλωτική κίνηση. Οι αντάρτες υποχώρησαν. Ο Γράμμος έπεσε. Στοιχίσε 243 νεκρούς του κυβερνητικού στρατού και 900 των ανταρτών, κατά την ανακοίνωση της Αθήνας. Το βράδυ, 29 Αυγούστου 1949, ο εμφύλιος είχε τελειώσει. Όχι, όμως, κι ο διχασμός.

Η άρση του στρατιωτικού νόμου δημοσιεύτηκε στις 9 Φεβρουαρίου 1950. Η Ελλάδα μπήκε στο ΝΑΤΟ στις 18 Φεβρουαρίου 1952. Ο Νίκος Ζαχαριάδης καταδικάστηκε σε θάνατο, ερήμην, το 1955. Αυτοκτόνησε στη Σοβιετική Ένωση. Το ΚΚΕ νομιμοποιήθηκε το 1974, αμέσως μετά τη μεταπολίτευση.

1526: Στον Τουρκοουγγρικό πόλεμο, 30.000 Ούγγροι υπό την αρχηγία του από το 1506 άβουλου βασιλιά Λουδοβίκου Β' ηττώνται από περισσότερους από 100.000 Τούρκους υπό τον Σουλεϊμάν Β' τον Μεγαλοπρεπή στη μάχη του Μόχατς. Ο Λουδοβίκος σκοτώθηκε.

1756: Απαντώντας στη γαλλοαυστριακή συνθήκη, ο Φρειδερίκος Β' της Πρωσίας εισβάλλει στη Σαξονία, ξεκινώντας τον Επταετή πόλεμο. Στο τέλος του, κανένας δεν υπήρξε νικητής.

1842: Με τη συνθήκη του Νανκίν, τερματίζεται ο πόλεμος του οπίου στην Κίνα. Οι Άγγλοι αποκτούν το Χονγκ Κονγκ. Το επέστρεψαν το 1997.

1885: Κυκλοφορεί η πρώτη μοτοσικλέτα. Κατασκευάστηκε στη Γερμανία από τον Γκότλιντ Ντέμλερ, συνιδρυτή της βιομηχανίας αυτοκινήτων Μερσεντές.

1916: Διορίζεται Αρχηγός Προσωπικού της Γερμανίας ο στρατηγός φον Χίντεμπουργκ, που έτσι ελέγχει όλες τις γερμανικές δυνάμεις ξηράς στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο.

1949: Η Σοβιετική Ένωση κάνει δοκιμές στην πρώτη ατομική της βόμβα. Η δοκιμή ανακοινώθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου όταν οι ΗΠΑ, η Βρετανία και ο Καναδάς δήλωσαν ότι ήδη το γνώριζαν.

1960: Έκρηξη ωρολογιακής βόμβας σκοτώνει τον πρωθυπουργό της Ιορδανίας, Χάτζα ελ Μαγιάλι, και δέκα ακόμα άτομα.

1975: Ο πρόεδρος του Περού, Χουάν Βελάσκο Αλβαράντο, ανατρέπεται ύστερα από πραξικόπημα του Φρανσίσκο Μοράλες Μπερμούδες.

1975: Πεθαίνει ο Ιρλανδός πολιτικός, Εϊμον ντε Βαλέρα. Σύμβολο της ιρλανδικής αντίστασης κατά των Άγγλων, έγινε τρεις φορές πρωθυπουργός και, κατά την περίοδο 1959 - 1973, πρόεδρος της Δημοκρατίας του Έιρε. Είχε γεννηθεί το 1882.

1996: Τουπόλεφ των ρωσικών αερογραμμών πέφτει στο νησί της Σπιτβέργης, στην Αρκτική, σκοτώνοντας και τους 129 επιβάτες καθώς και το δωδεκαμελές πλήρωμα.

Η 29η Αυγούστου στον πολιτισμό

29 Αυγούστου 1619

Ο «μερκαντιλισμός»

Ο Ιωάννης Βαπτιστής Κολμπέρ γεννήθηκε στις 29 Αυγούστου 1619 και ανέλαβε υπουργός Οικονομικών του Λουδοβίκου ΙΔ', το 1661, στα 42 του χρόνια. Στα 1665, ήταν γενικός έφορος (υπερυπουργός) Οικονομικών. Στα 1669 και Ναυτικών και υπεύθυνος διαχείρισης των ανακτόρων και της βασιλικής περιουσίας. Στην ουσία, ό,τι είχε να κάνει με έσοδα και έξοδα, υπαγόταν στον Κολμπέρ.

Δημιουργήθηκε μια επιτροπή ελέγχου της πορείας των κρατικών εσόδων από την εποχή του Ρισελιέ κι έπειτα. Το σαφάρι απέφερε περίπου 375.000.000 ευρώ! Κάποιοι πήγαν φυλακή, άλλοι στάλθηκαν στα κάτεργα, μερικοί εκτελέστηκαν. Στη Βουργουνδία, οι περίεργα πλούσιοι σήκωσαν επανάσταση. Ο βασιλικός στρατός μόλις που πρόλαβε να τους γλιτώσει από το λιντσάρισμα καθώς οι «επαναστάτες» βρέθηκαν αντιμέτωποι με τον λαό που έβλεπε στα μέτρα του Κολμπέρ τη ρομφαία της Δικαιοσύνης.

Άλλωστε, το μισό προσωπικό του υπουργείου Οικονομικών απολύθηκε, καταργήθηκαν οι αργομισθίες του παλατιού και καμιά εικοσαριά «γραμματείς του βασιλιά» εκδιώχθηκαν. Οι φοροεισπράκτορες υποχρεώθηκαν να υποβάλλουν λογαριασμούς για τα πόσα εισέπραξαν και από ποιους. Η διασταύρωση των στοιχείων ανακούφισε τον λαό, τον μόνο που πλήρωνε φόρο, και αύξησε τα κρατικά έσοδα.

Ο Κολμπέρ ήταν ο πρώτος που επέβαλε προστασία της εγχώριας παραγωγής πιστεύοντας ότι η λύση του οικονομικού προβλήματος της χώρας ήταν να φτάσει στο σημείο να εισπράττει από τις εξαγωγές περισσότερα από όσα ξόδευε σε εισαγωγές. Έτσι, τόνωσε την γαλλική βιομηχανία διευκολύνοντας την εισαγωγή πρώτων υλών και φορολογώντας τα εισαγόμενα τελικά προϊόντα, με την προϋπόθεση ότι τα γαλλικά βιομηχανικά προϊόντα θα ήταν ανταγωνιστικά στις ξένες αγορές: Θα είχαν καλύτερη ποιότητα και καλύτερο «ντιζαίν». Η θεωρία του ονομάστηκε μερκαντιλισμός (εμποροκρατία) ή κολμπερισμός και εφαρμόζεται και στην εποχή μας.

Η εφαρμογή του προγράμματός του συνοδεύτηκε από μέτρα ανακούφισης του αγροτικού πληθυσμού με ελάφρυνση της φορολογίας και επιδότηση των πολύτεκνων οικογενειών, επειδή πίστευε ότι γεροί και υγιείς αγρότες δημιουργούν αξιόμαχο και ρωμαλέο στρατό. Και ναυτικό. Ο Κολμπέρ μετέτρεψε τη Γαλλία σε αξιόλογη ναυτική δύναμη. Και την έκανε κέντρο επιστήμης και Τέχνης: Δημιούργησε την Ακαδημία Επιστημών, το Αστεροσκοπείο και την Βιβλιοθήκη του Παρισιού.

Το πρόβλημα δημιουργήθηκε από το γεγονός ότι ο Κολμπέρ πέθανε την πιο ακατάλληλη στιγμή: Στις 6 Σεπτεμβρίου του 1683, επομένη μιας δεκαετίας πολέμων που ο Λουδοβίκος ΙΔ΄ διεξήγε, εξαντλώντας το ανθρώπινο δυναμικό αλλά και τους οικονομικούς πόρους της Γαλλίας και ανατρέποντας, στην ουσία, όλο το μεταρρυθμιστικό έργο του υπερυπουργού του.

1915: Γεννιέται η Σουηδέζα ηθοποιός Ινγκριντ Μπέργκμαν, γνωστότερη για τις ερμηνείες της στις ταινίες «Καζαμπλάνκα», «Αεριοφως», για την οποία κέρδισε Όσκαρ, και τη «Σονάτα του Φθινοπώρου».

1920: Γεννιέται στην Αθήνα ο συνθέτης Γιώργος Σισιλιάνος.

1921: Στην Εύβοια, γεννιέται η κατοπινή ρεμπέτισσα και αγωνίστρια της εθνικής αντίστασης Σωτηρία Μπέλλου. Πέθανε στις 27 Αυγούστου 1997.

1924: Το πηδαλιουχούμενο «Γραφ Ζέπελιν» ολοκληρώνει τον γύρο του κόσμου, φθάνοντας στη Νέα Υόρκη. Είχε ξεκινήσει στις 8 Αυγούστου και χρειάστηκε 21 ημέρες, επτά ώρες και 26 λεπτά.

1958: Γεννιέται ο «βασιλιάς της ποπ», Μάικλ Τζάκσον. Πέθανε από ανακοπή καρδιάς στις 26 Ιουνίου 2009.

1931: Γεννιέται ο λαϊκός τραγουδιστής, Στέλιος Καζαντζίδης. Πέθανε στις 14 Σεπτεμβρίου 2001.

1965: Συντρίβεται μετά από οκταήμερη πτήση, το αμερικανικό διαστημόπλοιο Τζέμινι 5, με επιβάτες τους αστροναύτες Γκόρντον Κούπερ και Τσαρλς Κόνραντ.

1966: Οι Μπιτλς δίνουν την τελευταία τους συναυλία σε ένα πλήθος 25.000 ατόμων, στο πάρκο Κάντλστικ της Καλιφόρνια.

2004: Λήγουν πανηγυρικά οι 28^{οι} Ολυμπιακοί αγώνες με την διοργανώτρια Ελλάδα να έχει κερδίσει 16 μετάλλια (έξι χρυσά, έξι ασημένια και τέσσερα χάλκινα). Το 16^ο

(ασημένιο) κατέκτησε ο Αλέξανδρος Νικολαΐδης στο Τάε Κβο Ντο (κατηγορία πάνω από ογδόντα κιλά).

2011: Ανακοινώνεται η συγχώνευση της Alpha Bank με την Eurobank και με τη συμμετοχή του σείχη του Κατάρ: Δημιουργείται έτσι η μεγαλύτερη τράπεζα της Ελλάδας και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Επτά μήνες αργότερα (Μάρτιο 2012) το εγχείρημα εγκαταλείφθηκε.